

жанрового різноманіття, пісень з глибоким змістом; інтеграція музики з іншими мистецтвами – міждисциплінарні події: вокал разом з театром/хореографією; розвиток сценічної культури – акторські тренінги, майстер-класи; розвиток колективної роботи – ансамблі, хорові виступи, командна підтримка; використання сучасних технологій – онлайн-ресурси, мобільні додатки для вокалу; індивідуальний підхід – урахування голосових та творчих особливостей учнів; оцінювання та зворотний зв'язок – формативне оцінювання, рефлексія після виступів; підвищення кваліфікації педагогів – участь у майстер-класах, семінарах, конференціях.

Отже, вокально-виконавська діяльність – ефективний засіб естетичного виховання, що сприяє розвитку творчості, емоційності, моральності та соціальних навичок учнів за умови системної організації й співпраці з батьками.

ЛІТЕРАТУРА

1. Блудова Ю.О. Художньо-естетичне виховання як один з основних чинників гармонійного розвитку особистості. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2015. Вип. 40. С. 64-70. URL: <http://nbuv.gov.ua/>.
2. Сироежко О. Музично-естетичне виховання підлітків як науково-педагогічна проблема. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Т. 1. № 65. 2019. С. 79-83.

Галина МЕЛЬНИЧУК,
*здобувачка першого(бакалаврського) рівня
вищої освіти спеціальності 014.13 Середня
освіта (Музичне мистецтво)
факультету мистецтв,
ТНПУ імені В. Гнатюка*
Науковий керівник – Лариса ОРОНОВСЬКА,
*доцент кафедри музикознавства та методики
музичного мистецтва, заступник декана
факультету мистецтв з виховної роботи
ТНПУ імені В. Гнатюка,
кандидат педагогічних наук, доцент
Тернопіль, Україна*

Galyna MELNYCHUK,
*Undergraduate Student in Specialty 014.13
Secondary Education (Musical Art),
Faculty of Arts, Ternopil Volodymyr Hnatiuk
National Pedagogical University*
Scientific supervisor – Larysa ORONOVSKA,
*Ph.D in Pedagogical Sciences, Associate Professor
of the Department of Musicology and Methods of Musical Art,
Deputy Dean for Educational Work, Faculty of Arts,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk
National Pedagogical University*

ОСОБИСТІ ЦІННОСТІ – ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ СТУДЕНТА ФАКУЛЬТЕТУ МИСТЕЦТВ

PERSONAL VALUES AS THE FOUNDATION FOR FORMING THE IMAGE OF A STUDENT OF THE FACULTY OF ARTS

Постановка проблеми. Реалізація унікальних можливостей музичного мистецтва у вихованні підростаючого покоління належить вчителю. Саме від його професійної підготовленості залежить успіх проведення музично-педагогічної роботи в школі. Важливою складовою фахового становлення майбутнього вчителя музичного мистецтва вважається його становлення як студента факультету мистецтв, з своїм власним іміджем, та сформованими професійними цінностями, що є доволі складним й багатофункціональним процесом.

Зокрема, цей процес передбачає набуття вмінь демонструвати музичні твори у власному виконанні. Тож, поряд із вміннями художнього та майстерного виконавського відтворення художніх образів вокальних творів, майбутній вчитель має володіти власним сценічним іміджем та сценічною культурою, що охоплює комплекс естетичних вимірів поведінки, виконавської майстерності, інтерпретаційних умінь тощо.

Дослідження проблеми свого іміджу та особистих цінностей, як основу його формування, в умовах постійного розвитку сучасного суспільства, набуває все більшої теоретичної та практичної значущості в мистецько-освітній сфері.

Вчитель-музикант-митець – це професія соціокультурного середовища, його діяльність пов'язана із спілкуванням з аудиторією, виступами на сцені. Тому велике значення у його роботі має власний неповторний, індивідуальний образ. Сценічний імідж постає необхідною умовою існування вчителя-музиканта у творчій професії, а вміння сформувати такий імідж постає невід'ємною частиною його як професійної діяльності, так і підготовки зокрема.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Психології іміджу присвячено наукові роботи Є.Петрової, С.Сергієнко та інших. Проблему формування іміджу артиста та музиканта зокрема розглядали В.Белобрагін, А.Панасюк, Г.Почепцов, В.Шепель та інші.

Теоретичні положення, ідеї вітчизняних та зарубіжних спеціалістів у галузі іміджології, а також дослідження специфіки формування іміджу відомих персон з музично-виконавської сфери, зокрема шоу-бізнесу відображено в наукових роботах М.Марка та К.Пірсона, М.Спіллейна, Н.Дрожжиної, М.Симонова, А.Зверинцева, П.Гуревича, І. Пригожина, С. Манько та інших. Вивчення змісту досліджень зазначених науковців дозволяє розгледіти певні тенденції, що також характеризують розвиток музично-виконавської та сценічно-артистичної діяльності, визначити особливості технологій формування особистісного та сценічного іміджу вчителів музичного мистецтва.

Метою статті - є аналіз існуючих наукових досліджень щодо виявлення особливостей формування іміджу майбутнього вчителя музичного мистецтва та особливостей його основних цінностей.

Виклад основного матеріалу. Процес формування сценічного іміджу вчителів-музикантів має здійснюватися поступово, з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей, ціннісних орієнтацій, професійних установок майбутніх фахівців, спираючись на існуючий досвід в мистецькій та освітній сферах. Так, вчені В.Шепель та В.Горчакова у своїх працях дають рекомендації

щодо створення сценічного іміджу співака. Вони зауважують на створенні так званих картограм як виконавця, так і художнього персонажа виконуваного твору, в яких виявлятимуться їхні індивідуальні, особистісні та професійні характеристики, відповідно дійсні та вигадані. Дослідники зауважують на конкретних елементах картограм, таких як: «фейсбїлдінг» (міміка, макіяж, грим, волосся, зачіска), що включає в себе низку положень, які пов'язані зі створенням відповідного образу, адекватного задуму вокального твору; мистецтво використання тілесних даних виконавця з метою створення цілісного образу музично-художнього номеру; одяг, як дієвий засіб та інструмент спілкування виконавця з аудиторією; «чарівність слова», як вміння донести основну думку, закладену в тексті твору та «чарівність звуком» – володіння різними вокальними прийомами, індивідуальним тембровим забарвленням голосу, діапазоном виконавця. Крім того, автори наголошують на визначенні особистісного настрою виконавця, його вмотивованості на створення образу персонажа твору, що виконується. Автори акцентують увагу на енергетиці та харизматичності виконавця, як на здатності привернути та утримати увагу публіки, а також системі самозахисту – самовладанні та саморегуляції щодо орієнтації в прорахунку власних емоцій та дій [1, с. 2].

Досліджуючи проблему формування сценічного іміджу, Є. Петренко зауважує на необхідності проходження музикантом-виконавцем декількох етапів роботи, безпосередньо пов'язаних із музичним твором. Так, внутрішня роботи над образом твору автором вбачається в

- осмисленні музичного твору з позиції виконавця (образне мислення, уява, відчуття);

- аналізі образу персонажу музичного твору, що окреслює процес наділення персонажа особливими особистісними характеристиками, виявлення внутрішніх образів унікальної особистісної ідентичності;

- внутрішньому перевтіленні виконавця в бажаний образ персонажу музичного твору на основі усвідомлення іміджевих сигналів;

- актуалізації виконавцем внутрішніх психологічних та інтуїтивних процесів досягнення бажаного образу персонажу музичного твору;

Зовнішня робота над образом твору визначається дослідником наступним:

- об'єктивацією тілесного, тобто природних психофізичних особливостей виконавця через костюм, зачіску, аксесуари (габітарний імідж);

- режисерським оформленням музичного номеру або виступу;

- актуалізацією мети створення іміджу персонажу (пошук образу, настрою, створення задуму та його реалізацію);

- вивільненням та досягненням внутрішньої свободи співака у виконанні музично-художнього номеру за рахунок образної корекції та перетворення енергії комплексів у ресурси унікальної особистісної ідентичності [3].

Формування сценічного іміджу вокаліста розглядається В.Бокоч, В.Мозговим, В.Откидач, І.Силантьєвою, М.Сухоловою, О.Хлистун та іншими у зв'язку із проблемою розвитку артистизму виконавця та створення сценічного образу вокального твору. Так, на думку авторів сутність цього процесу полягає в активній мисленнєвій діяльності вокаліста, глибокому проникненні виконавця у сценічний образ та реалізації його засобами вокальної техніки, міміки, жестів тощо. Пошуки органіки, точних внутрішніх мотивів учинків, на думку авторів,

потребують застосування засобів, які апелюють до виконавця-вокаліста, як до актора і передбачають активне включення акторського «Я» [5, с. 23].

Важливою умовою розвитку артистизму виконавця-вокаліста автори вважають засвоєння ним у процесі вживання в динаміку художньо-образного розвитку твору елементів театральної та хореографічної виразності, адаптованих до специфічних форм вокального виконавства. Не менш важливим засобом стимуляції артистизму співаків вчені вбачають формування ставлення до вокального виконавства як до способу художньо-творчої комунікації, створення ситуацій творчого спілкування між усіма учасниками виконавського процесу – викладачем, виконавцем-вокалістом, концертмейстером, сумісні зусилля яких уможливають утілення художнього образу на певному рівні артистизму [2].

Однією з умов ефективного формування сценічного іміджу майбутніх викладачів вокалу дослідниця М. Сухолова вбачає в урізноманітненні практичних форм організації процесу професійної підготовки, що обумовлює спрямованість процесу на самостійну творчу музично-виконавську діяльність, і є визначальною у процесі формування сценічного іміджу вокалістів [4].

На думку авторки зазначена умова орієнтує на забезпечення пріоритету набуття особистісного художньо-практичного досвіду, усвідомлення власних переживань у процесі виконання музичних творів, рефлексивний аналіз виконавської інтерпретації. Вихідним принципом, який постає основою для формування особистого іміджу вчителя музичного мистецтва, авторка вбачає в пошуку викладацької манери, що буде включати сценічну поведінку, неповторний візуальний образ, унікальне забарвлення голосу, що виступатиме своєрідною «візитною карткою» цього студента, майбутнього вчителя мистецтва.

Висновки. Отже, взявши до уваги сучасні наукові розвідки щодо проблеми формування особистого іміджу студента факультету мистецтв, майбутнього вчителя музичного мистецтва чи мистецтва, чи співака-виконавця, інструменталіста-виконавця, можна виявити зв'язок та необхідність комплексної взаємодії професійного становлення майбутніх вчителів музичного мистецтва як виконавців на основі використання оптимальних мистецько-освітніх форм і методів, ефективність яких спрямована на їх виразність та успішність у сценічно-виконавській діяльності та артистичному, особистому самовираженні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І. Д. Виховання особистості: У 2 кн. / І. Д. Бех. К.: Либідь, 2003. Кн. 2. 342 с.
2. Откидач В.М. Складові творчості естрадного співака (частина перша). Вісник ХДАДМ «Дизайн-освіта в Україні: сучасний стан, перспективи розвитку та євроінтеграція». № 4. 2011. С. 204-208.
3. Петренко Е. В. Формування сценічного іміджу естрадних співаків. 2015. С.108-116.
4. Сухолова М.А. Значення артистичності у формування іміджу виконавця-вокаліста. Інноваційна педагогіка: наук. журнал. 2020. Вип. 23, Т. 2. С. 110-113.
5. Сухолова М.А. Особливості формування фахового іміджу викладача вокалу в сучасних умовах. Науковий вісник МДУ. Серія: Педагогіка та психологія: збірник наукових праць. 2018. Вип. 2(8). С. 20-122.